

Zomeronderzoek op Bosma Zathe: beweiding, bemesting en benutting

J. Zonderland (regionaal onderzoeker bij het ROC Bosma Zathe)

Men kan er vandaag de dag als veehouder niet omheen: de druk van buitenaf om zo milieubewust mogelijk te boeren wordt steeds groter. Aandacht voor het milieu en de mogelijkheden voor de veehouder in dit geheel zijn een belangrijk stuk van het onderzoek op proefboerderij „Bosma Zathe” te Ureterp.

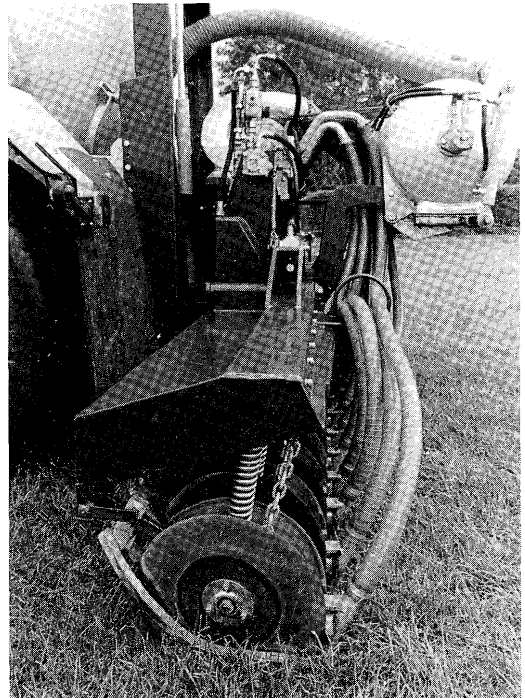
Een goed inkomen bij aanvaardbare arbeid zal een voorwaarde moeten zijn, waarbij het optimaal gebruik van eigen grond voorop staat. De achtergrond van veel van ons zomeronderzoek is dan ook: wat minder mineralen van buiten het bedrijf aanvoeren en de voedingsstoffen op het bedrijf wat beter proberen te benutten.

Mest bovengronds of met zodebemester?

Uit onderzoek op Bosma Zathe is gebleken, dat de graslandopbrengsten 9 % lager zijn bij bovengronds drijfmest aanwenden tijdens het groeiseizoen (5 sneden x 8 ton/ha) ten opzichte van geen drijfmest uitrijden! Dit verlies wordt grotendeels veroorzaakt door bedekking en verbranding van het gras.

Een nieuwe ontwikkeling op het gebied van mestaanwending is de zogenoemde zodebemester. Bedekking van het gras wordt hiermee voorkomen, omdat de mest in geultjes van 5 à 7 cm diep wordt gedeponereerd. De verwachting is, dat er op deze manier minder ammoniak uit de mest kan ontsnappen en meer stikstof uit mest aan het gras ten goede kan komen.

Op Bosma Zathe wordt deze zomer de bovengrondse mestaanwending vergeleken met de zodebemester. Er zullen 2 oppervlakten grasland (zandgrond) van 12.5 ha met elkaar worden vergeleken, waarop per systeem 30 hoogproductieve koeien worden omgeweid. In het ene systeem worden van elk perceel de eerste 5 sneden bemest met ca. 8 ton drijfmest per ha (bovengronds). In het andere systeem wordt met de zodebemester voor de eerste en na de tweede snede 20 ton drijfmest per ha gegeven. Per systeem zal er worden gekeken naar onder andere beschadiging en verbranding van de grasmat, de verandering van de botanische samenstelling, het graslandgebruik en de opbrengst alsook de melkgift.

De zodebemester is volop in onderzoek. Ook ROC Bosma Zathe draagt een steentje bij.

Zodebemester op zware kleigrond

Er is momenteel vrij veel bekend over mestinjectie (hierbij komt de mest ca. 15 cm diep in de grond terecht). In vergelijking met bovengrondse aanwending van drijfmest leidt injectie van drijfmest in het voorjaar tot een verdubbeling van de N-werking. De stikstof uit geïnjecteerde drijfmest komt pas goed tot werking na de eerste snede. Nadelen van mestinjectie zijn de slechte toepasbaarheid op een aantal grondsoorten (zware klei en bosveen) en op droge grond in het algemeen. Hierdoor is mestinjectie tijdens het groeiseizoen niet goed mogelijk.

Uit oriënterende proeven in 1988 met de zodebemester is gebleken dat technisch gezien goede resultaten worden behaald, ook op grondsoorten, die niet of nauwelijks geschikt zijn voor mestinjectie. Voor het bepalen van de N-werking van drijfmest, aangewend met de zodebemester, heeft Bosma Zathe begin 1989 een proefveld in Haskerdijken aangelegd (zware kleigrond – 70 % afslibbaar). Daarnaast wordt nagegaan, wat de opbrengstderiving is als gevolg van schade ontstaat bij aanwending van drijfmest met de zodebemester tijdens het groeiseizoen. Dit in vergelijking met bovengrondse aanwending. Ook wordt het kaligehalte bepaald van het gras als het bovengronds bemest wordt of met de zodebemester in vergelijking met onbemest en met kunstmest-kali bemest gras.

Het weiden van schapen met pinken

Op 10 hectare grasland worden deze zomer voor het derde jaar twee systemen met elkaar vergeleken: 5 ha (8 perceeltjes) waar 26 pinken worden omgeweid en 5 ha (8 perceeltjes), waar 14 pinken met 40 Swifter oaien en 70 lammeren worden omgeweid. Tot nu toe kan geconcludeerd worden, dat het gezamenlijk weiden van schapen met pinken een betere benutting geeft van het beschikbare gras. In dit systeem wordt namelijk niet alleen meer gras gemaaid, maar ook meer vlees per hectare geproduceerd. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat bij gezamenlijke beweiding de bossen door de (niet zo kieskeurige) schapen worden opgevreten. Bij de tweede beweiding in het pinken-systeem is er een groot aandeel „oud” gras. De schapen en pinken daarentegen vinden bij de volgende beweiding overwegend „nieuw” gras. Naast meer gedetailleerde informatie verwachten we na dit jaar ook uitspraken te kunnen doen over hoe de zode zich handhaaft in beide systemen.

Beweiding van pinken, kalveren, oaien en lammeren. Een interessante proef deze zomer. Informeer er eens naar tijdens de open dagen.

Een beweidingssysteem voor kalveren, lammeren, schapen en pinken

In dit onderzoek proberen we een beweidingssysteem te ontwikkelen, dat voor het land en het dier een zo optimaal mogelijk rendement betekent. De bedoeling is de oaien met lammeren tot aan het spenen de percelen te laten voorweiden. Het naweiden geschiedt door de pinken. Na het spenen worden de lammeren met de kalveren op etgroenpercelen omgeweid. De schapen en pinken worden dan gezamenlijk omgeweid op de overige beweidingpercelen.

Er worden veel grashoogtemetingen gedaan, naast het daadwerkelijk bepalen van de hoeveelheid gras (en voederwaarde) bij in- en uitscharen. Zo is het mogelijk een indruk te verkrijgen van de opnamen door de diverse diergroepen.

„Krachtvoer” van eigen land

Er is momenteel een behoorlijk aantal veehouders, dat meer dan genoeg ruwvoer voor hun koeien heeft. In deze situatie kan men andere graseters gaan houden of minder stikstof strooien. Ook is er de mogelijkheid om krachtvoer te vervangen door eigen gewonnen krachtvoer in de vorm van bijvoorbeeld grasbrok. Als men ruwvoer kan winnen van ruim 900 VEM, dan moet dit voor grasbrok ook mogelijk zijn! Deze zomer probeert Bosma Zathe kwalitatief goede grasbrok te winnen, waarmee komende winter gerichte voederproeven kunnen worden gedaan.

In het kader – minder mineralen van buitenaf en betere benutting van de aanwezige mineralen – worden op de proefboerderij dit jaar ook voederbieten (laag eiwit, veel energie) verbouwd, die eveneens komende winter „beproefd” zullen worden. Ook is er weer 2 ha snijmais ingezaaid.

Open dagen

Per jaar worden op Bosma Zathe 25 tot 30 proeven uitgevoerd, te veel om hier te behandelen. Het zijn onderzoeken op het gebied van huisvesting, gezondheid, automatisering, voeding, grasland en wat al niet. Hiervoor houdt de proefboerderij melkkoeien, jongvee, vleesvee en schapen.

U bent altijd van harte welkom om kennis te nemen van de nieuwste ontwikkelingen op veehouderijgebied. Dit kan na afspraak (05120 – 12509), maar ook twee maal per jaar tijdens de open dagen. De zomer open dagen zijn dit jaar vastgesteld op 4, 5 en 6 juli en we hopen op dezelfde massale belangstelling als afgelopen winter.